

HØJESTERETS DOM

afsagt torsdag den 14. november 2024

Sag BS-61935/2023-HJR

(1. afdeling)

A

(advokat Ole Husum, beskikket)

mod

B under konkurs

(advokat Torben Korsager)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Næstved den 20. juni 2022 (BS-40013/2020-NAE) og af Østre Landsrets 24. afdeling den 23. februar 2023 (BS-25190/2022-OLR).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Jens Peter Christensen, Lars Hjortnæs, Lars Apostoli, Rikke Foersom og Peter Mørk Thomsen.

Sagen er behandlet skriftligt, jf. retsplejelovens § 387.

Påstande mv.

Parterne har gentaget deres påstande.

A er forud for anken til Højesteret erklæret konkurs. Han er i 2024 blevet bevilget fri proces til at føre sagen for Højesteret.

Højesteret finder, at A har en retlig interesse i, at ankesagen gennemføres. Under hensyn hertil, og da sagen kan videreføres uden risiko for tab for As konkursbo, finder Højesteret, at A kan videreføre sagen.

Supplerende sagsfremstilling

Skifteretten erklærede den 13. april 2023 A konkurs og udpegede advokat Torben Korsager som kurator. Konkursbegæringen mod A blev indgivet af konkursboet efter B, og konkursfordringen udgjorde efter det oplyste domsbeløbet i landsrettens dom i denne sag.

Retsgrundlag

Konkurslovens §§ 53, 55 og 61, stk. 1 og 2, er sålydende:

”§ 53. Bestemmelserne i dette kapitel anvendes kun, hvis ikke andet følger af andre lovbestemmelser eller af vedkommende retsforholds beskaffenhed. Reglen i § 61, stk. 2, finder dog anvendelse uanset lejelovgivningens bestemmelser om uopsigelighed.

§ 55. Boet kan indtræde i de af skyldneren indgåede gensidigt bebyrdende aftaler.

Stk. 2. Medkontrahenten kan forlange, at boet uden ugrundet ophold tager stilling til, om det vil indtræde i aftalen. Der kan ved aftalen træffes nærmere bestemmelse om fristens længde.

Stk. 3. Angår en aftale, som boet er indtrådt i efter stk. 1, en løbende ydelse til skyldneren, kan boet altid opsige aftalen med en måneds varsel. Medkontrahenten kan kræve erstatning for tab, ved at opsigelsen er sket med forkortet varsel, medmindre andet følger af § 61.

§ 61. Boet kan, selv om længere varsel eller uopsigelighed er aftalt, med sædvanligt eller rimeligt varsel opsige en aftale om et vedvarende retsforhold. Dette gælder dog ikke, hvis længere varsel er sikret mod skyldnerens fordringshavere ved tinglysning eller anden lignende offentlig registrering. Opsiges skyldnerens deltagelse i et andelsselskab eller en andelsforening, kan skyldneren kræve sit indestående betalt senest 3 måneder efter opsigelsen.

Stk. 2. Skyldnerens medkontrahent kan i forhold til boet ligeledes opsige aftalen med sædvanligt eller rimeligt varsel. Dette gælder dog ikke, hvis skyldneren havde adgang til at overdrage sin ret.”

Anbringender

A har anført navnlig, at interessentskabet ikke ophørte automatisk ved Bs konkurs den 18. juli 2019.

Det er først fra det tidspunkt, hvor den fallerede interessents deltagelse i interessentskabet bringes til ophør, at konkursboet får krav på udbetaling af et eventuelt indestående på den fallerede interessents kapitalkonto.

Konkursboet er i medfør af konkurslovens regler om gensidigt bebyrdende aftaler indtrådt i interessentskabskontrakten i stedet for B. Konkursboet har herefter kunnet opsigte interessentskabet med sædvanligt eller rimeligt varsel. Det er ubestridt, at konkursboet i givet fald først har opsagt interessentskabskontrakten med virkning fra den 31. december 2022.

Årsrapporten for 2018 giver ikke et retvisende billede af interessentskabets økonomiske forhold på ophørstidspunktet den 31. december 2022 og kan dermed ikke danne grundlag for opgørelsen af interessenternes økonomiske mellemværende. Der må i stedet foretages en opgørelse af interessenternes økonomiske mellemværende pr. 31. december 2022, hvor interessentskabet ophørte.

Hvis Højesteret finder, at interessentskabet ophørte ved Bs konkurs den 18. juli 2019, og at konkursboets påstand er korrekt opgjort ved brugen af årsrapporten for 2018, kan han ikke forpligtes til at foretage yderligere indskud i interessentskabet til dækning af den negative kapitalkonto. Dette fremgår af interessentskabskontraktens punkt 13.2, jf. punkt 3.2.

B under konkurs har anført navnlig, at interessentskabet skal anses for faktisk og juridisk ophørt ved Bs konkurs den 18. juli 2019. A skal derfor indbetale sin negative kapitalkonto til delvis udligning af Bs positive kapitalkonto.

Konkursboet har ikke ret til at indtræde i Bs sted i interessentskabet, men har derimod pligt til at udtræde af interessentskabet mod at blive økonomisk og hæftelsesmæssigt udløst.

Det er, uanset hvilket ophørstidspunkt der lægges til grund, årsrapporten for 2018, der skal anvendes som ophørsregnskab, idet der ikke efter Bs konkurs er foretaget reelle dispositioner, som konkursboet har accepteret. Konkursboet har derfor et tilgodehavende på 1.400.679 kr. hos A.

Interessentskabskontrakten må anses for oprettet efter sagens opståen og kan ikke lægges til grund. Hertil kommer, at kontrakten har karakter af selvbåndlæggelse, som er uden retsvirkning over for konkursboet.

Højesterets begrundelse og resultat

A og B stiftede i 2010 X I/S, der drev en institution for særligt udsatte unge. Ifølge interessentskabets årsrapport for 2018 var As kapitalkonto negativ med 1.400.679 kr., mens Bs kapitalkonto var positiv med 1.449.588 kr.

Den 18. juli 2019 blev B erklæret konkurs. Driften af virksomheden X fortsatte i de følgende år.

I 2020 fremsatte Bs konkursbo krav om, at A skulle betale 1.400.679 kr. til konkursboet, svarende til hans negative indestående i henhold til årsrapporten for 2018. Da dette ikke skete, anlagde konkursboet retssag mod A.

Der blev ikke udarbejdet årsrapporter for X i 2019 og 2020. På As foranledning blev der under byrettens behandling af sagen udarbejdet udkast til årsrapporter for 2021 og 2022. Ifølge disse var As negative indestående reduceret til 680.113 kr. i 2021 og vendt til et positivt indestående på 74.276 kr. i 2022. Bs positive indestående var reduceret til 429.251 kr. i 2021 og vendt til et negativt indestående på 184.249 kr. i 2022.

Sagen angår, om Bs konkursbo har krav på betaling af 1.400.679 kr. fra A. Det afgørende for vurderingen af betalingskravet og opgørelsen heraf er navnlig, om interessentskabet er ophørt den 18. juli 2019 som følge af Bs konkurs, eller om boet indtrådte som interessent i Bs sted. Parterne er enige om, at hvis interessentskabet ikke er ophørt i juli 2019, er det ophørt den 31. december 2022.

Det følger af konkurslovens § 53, at det konkursretlige udgangspunkt efter § 55, hvorefter et konkursbo kan indtræde i skyldnerens gensidigt bebyrdende aftaler, fraviges, når en sådan indtrædelsesret strider mod "vedkommende retsforholds beskaffenhed".

Højesteret finder, at interessentskabsaftalen er af en sådan beskaffenhed, at konkursboet ikke indtrådte som interessent i Bs sted. Konkursboet har efter det oplyste heller ikke selv ønsket at indtræde i interessentskabet. Da det efter oplysningerne i sagen, og som sagen er forelagt, ikke kan lægges til grund, at B selv er fortsat som deltager i interessentskabet, finder Højesteret, at X I/S ophørte, da B blev erklæret konkurs den 18. juli 2019. Ophøret er en følge af, at interessentskabet ikke længere havde mindst to deltagere.

Der skal derfor foretages en opgørelse af de to interessenters økonomiske mellemværende pr. 18. juli 2019.

Der er efter det oplyste ikke udarbejdet en udtrædelsesbalance eller et likvidationsregnskab, og der er derfor usikkerhed om, hvilket beløb Bs konkursbo kunne kræve udbetalt ved interessentskabets ophør. Som sagen er forelagt, er der imidlertid ikke grundlag for at antage, at der er sket en ændring i kapitalkontiene i perioden fra opgørelsen i årsrapporten for 2018 og frem til den 18. juli 2019. På denne baggrund finder Højesteret det godtgjort, at Bs konkursbo har krav på betaling af 1.400.679 kr., svarende til As negative indestående på kapitalkontoen i interessentskabet.

Med denne begrundelse stadfæster Højesteret landsrettens dom.

THI KENDES FOR RET:

Landsrettens dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for Højesteret skal statskassen betale 50.000 kr. til B under konkurs. De idømte sagsomkostningsbeløb skal betales inden 14 dage efter denne højesteretsdoms afsigelse og forrentes efter rentelovens § 8 a.